

कविर्भार्गवः। पवमानः सोमः। जगती।

अभि प्रियाणि पवते चनोहितो नामानि यद्वा अधि येषु वर्धते।

आ सूर्यस्य बृहतो बृहन्नधि रथं विष्वच्चमरुहद्विचक्षणः ॥ ९.०७५.०१

चनोहितः- हव्यनिहितः सन्। येषु। यद्वा- महात्मा सोमः। वर्धते तानि। प्रियाणि। नामानि- नमनशीलानि जीवोदकानि। अभि पवते- क्षरति। बृहतः- महात्मनः। सूर्यस्य- आत्मसूर्यस्य प्रापकम्। विष्वच्चम्- सर्वगमनशीलम्। रथम्- वाहनं लक्ष्यप्रापकगतिप्रतीकमृताख्यम्। विचक्षणः- सूक्ष्मद्रष्टा सन्। अधि आरुहत्- अध्यारुह ॥१॥

ऋतस्य जिह्वा पवते मधु प्रियं वक्ता पतिर्धियो अस्या अदाभ्यः।

दधाति पुत्रः पित्रोरपीच्यं नाम तृतीयमधि रोचने दिवः ॥ ९.०७५.०२

ऋतस्य- सत्यस्य। जिह्वा- वाणी। प्रियं मधु- रसम्। पवते- क्षरति। अस्याः- एतस्याः। धियः- चित्तधारणायाः। पतिः- पालकः सोमः। वक्ता- उपदेष्टा। अदाभ्यः- अहिंसितः। पुत्रः- वत्सः सन् सोमः। पित्रोः- द्यावापृथिव्योः संबन्धि। तृतीयं नाम- सूक्ष्मं मन्त्रम्। अपीच्यम्- अन्तर्हितम्। दिवः- चित्ताकाशस्य। अधि रोचने- दीप्यमाने स्थाने। दधाति- धारयति ॥२॥

अव द्युतानः कलशाँ अचिक्रदन्नृभिर्येमानः कोश आ हिरण्यये।

अभीमृतस्य दोहना अनूषताधि त्रिपृष्ठ उषसो वि राजति ॥ ९.०७५.०३

द्युतानः- दीप्यमानः। कलशान्- भाजनानि प्रतीकभूतानि प्रति। अव- अवस्तात्। अचिक्रदत्- अशब्दयत्। नृभिः- उपासकैः। हिरण्यये- शुद्धे दीप्यमाने। कोशे- प्रतीके। येमानः-

नियम्यमानः। अचिक्रदत्। ईम्- एनं सोमम्। ऋतस्य दोहनाः- सत्यदोग्धारः। अभि-
आभिमुख्येन। अनूषत- स्तुवन्ति। त्रिपृष्ठः- भूर्भुवःसुवःस्थानीयो रसः। उषसो अधि- विद्याया
अधि। वि राजति- विशेषेण प्रकाशते ॥३॥

अद्रिभिः सुतो मतिभिश्चनोहितः प्ररोचयन्नोदसी मातरा शुचिः।

रोमाण्यव्या समया वि धावति मधोर्धारा पिन्वमाना दिवेदिवे ॥ ९.०७५.०४

अद्रिभिः- स्थैर्यशक्तिभिः। मतिभिः- मननैः। सुतः- निष्पन्नः। चनोहितः- हव्यनिहितः। मातरा-
निर्मात्र्यौ। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। प्ररोचयन्- उद्दीपयन्। शुचिः- परिशुद्धः। अव्या रोमाणि-
रसव्यञ्जकं रोमोपलक्षितं रूपं प्रतीकम्। समया- समीपे। वि धावति- विशेषेण सरति। दिवेदिवे-
प्रतिदिनम्। मधोर्धारा- रसधारा। पिन्वमाना- सिच्यमाना भवति ॥४॥

परि सोमं प्र धन्वा स्वस्तये नृभिः पुनानो अभि वासयाशिरम्।

ये ते मदा आहनसो विहायसस्तेभिरिन्द्रं चोदय दातवे मघम् ॥ ९.०७५.०५

नृभिः- उपासकैः। सोम- रस। स्वस्तये- शोभनाय। परि- परितः। प्र- प्रकर्षेण। धन्व- सर।
पुनानः- पवमानः सन्। आशिरम्- सद्भावनानां मिश्रणम्। अभि वासय- अभिवासय। ये। ते-
तव। आहनसः- मन्त्रसंपन्ना इति यास्कः। विहायसः- महान्तः। मदाः- हर्षाः सन्ति। तेभिः।
मघम्- संपदम्। दातवे- दातुम्। इन्द्रम्- परमेश्वरम्। चोदय- प्रेरय ॥५॥